

Ses

TÜRK MÜZİĞİ

Hazırlayan :
HILMI RİT

Uzun müddetten beri sahnede ve radyoda sesini dinliyemediğimiz sanatkar, Kalamış Koyunda kurmuş olduğu dalyanla meşgul oluyor. Ve uzun senelerin yorgunluğunu bu sessiz, sakin muhitte çıkarıyor.

Perihan Altındağ Sözeri

Resimde, senelerin sevilen kıymetli sanatkarı Perihan Altındağ Sözeri görüyoruz. Sanatkar geçen hafta başarılı geçen bir İsrail ve Kıbrıs seyahatinden döndü.

HICAZ ŞARKI

Usulü: Türk Aksağı

Mısırhı Udi İbrahim Efendi

Sol san da sa rar san
yi ne gül pe pen
be de hen sin sin
Rab bin ba na bir ni
me ti var sa
o da sen sin sin
Si nem e ba di yen o gü zel
te ten Jaba zen sin sin
Arunagma

Solsan da sararsan yine gül penbe dehensin
Rabbin bana bir nimeti varsa o da senin
Sinem obadiyen o güzel tenle bezensin
Rabbin bana bir nimeti varsa o da senin.

SAHNELERİMİZİN kıymetli ve her haliyle dinleyicilerine kendisini sevdirmiş bir sanatkarı vardı. Vardı diyorum çünkü son senelerde kendisini sahnelerimizde göremez ve dinliyemez olduk, hattâ radyo yayınlarında da raslıyamıyoruz.

Yumuşak ve tatlı bir sese ve başlı başına bir ekole sahip olan bu değerli sanatkar Perihan Altındağ Sözeri'dir.

S. — Sanat hayatınız?

C. — 1925 senesinde İstanbul'da Beşiktaş'ta doğmuşum. İlk mektepte iken sesimin güzel olduğunu anlayan hocalarım beni müsamerelere çıkarıp şarkı söyletirdiler. İlk mektebi İstanbul'da Beşiktaş'taki 15 inci ilkokulda okudum. Pederinim vefatı dolayısıyla tahsilime devam etmek üzere Ankara'da bulunan dayımın yanına gittim. 1939 senesinde Ankara'da orta mektebin son sınıfında iken

Ankara Radyosunda açılan imtihana ümitsiz olarak girdim. İmtihan heyeti bende bir kabiliyet bulmuş olacak ki 500 müsabık arasında tercihan kabul edildim. Fahire ve Refik Fersan, rahmetli Nuri Halil Poyraz, Fahri Kopuz, Vecihe Daryal, Cevdet Kozanoğlu bana büyük emek sarfettiler. Bugünkü durumumu sağlayan bu kıymetli hocalarımı her zaman minnetle anarım.

Ankara Radyosunda bir talebe gibi 8 sene çalıştıktan sonra 1947 senesinde eşimle birlikte İstanbul'a yerleştik ve sahne konserleri vermeye başladım. İstanbul Radyosu açıldıktan sonra yayınlara girmeye başladım. Son iki seneye kadar radyo yayınlarına devam ediyordum, fakat iki senedir bazı sebeplerden ötürü radyoda okumamaktayım. İstanbul haricinde sahne konserleri vermek suretiyle sevgili dinleyicilerimin teveccühlerine mazhar oluyorum.

Perihan Altındağ Sözeri halen Kalamış'ta oturmaktadır. Yaz kış bu semti çok sevdiğini, boş vakitlerini kurmuş olduğu dalyanda geçirdiğini söylemektedir. Yukarıda fotoğrafta, kıymetli sanatkar zevkle döşediği evinin barında görüyoruz.

sına katılmakla yetindi. Böylece kendini çok bayağı bir duruma düşürdü. Sezar'ın hürriyete karşı gösterdiği şiddet hareketlerinin hiçbirini, iki bin yıl sonra dahi, böylesine bayağı bir fiili mazur gösteremez.

XII

Mart ayının on beşinden az zaman önce bir akşam, diktatör kıraliçenin evindeydi. Keyfi yerindeydi. Kara düşüncelerinden eser kalmamıştı artık: İtalya yolları üzerinde askerleri limanlara götürmek için çalan trampetlerle ziller, bu kara düşünceleri dağıtmıştı. Uzun uzun düşünülüp inceden inceye hazırlanmış bir plân, gerçekleşiyordu. Tevekkülü saatlerinde aksine inanmak istese dahi, savaş alanlarında dinlenme zamanlarına göre daha çok mutluluk duymuş olan generali, her şey gençleştiyordu. Yola çıkma düşüncesi, bu monden gönül macerasının sone erişi, sarhoş edici başka bir şeyin gelmesi ümidi onu kamçılıyıp canlandırmaktaydı. Kleopatra, Sezar gittikten sonra Mısır'a dönmeyi tasarlamıştı. Onunla Suriye kıtalarının arıcılığı ve aşıkının kudretli ordusunun habercileri vasıtasıyla temasta kalacaktı. Çünkü büyük adamın hazırladığı son darbeydi bu: Sonra rüyası gerçekleşmiş olacaktı.

Zaten bu rüya kendisinin olduğu kadar Kleopatra'nındı da. Ve çok nadir olan bir zamanlarında odadan, köşe-bucaktan, halılardan, her yerden, hattâ saatlerin birçok tesadüflerine uyarak gündüzün bu raya yığıldığı yastıklardan hep bu rüya yükseliyordu sanki. İki sevgili belki o son akşam anılarını hatırlayıp karşılıklı tamamlıyarak İskenderiye'deki eski günlerini yadediyorlardı. Netekim sevişen insanlar bir tehlikenin arifesinde zaferlerini hatırlıyarak, onun heyulâsını yumuşatmak için böyle yaparlardı. Bu sefer kaygıları arasında Sezarion, her zamankinden daha büyük bir yer tutmaktaydı. İskender'in rüyası üzerinde onun gölgesi dolaşıyordu.

Fakat o gün Kleopatra'nın gülümseyişi ardında gizlenen kaygı, Sezar'ın gözünden kaçmadı. Haftalardan beri bu kaygının genç kadını dalgınlıştıran gibi bir hali vardı. Bir takım kötü alâmetlerden söz edildiğini duymuştu. Roma dedikodularına çalkanıyordu. Geceleyin kargaların garkıyarak Forum üzerinden geçtikleri söylenmekteydi. Herkes birbirine işlerinde yürekleri bulunmayan kurbanlardan, sebebi anlaşılmiyan şimşeklerden bahsediyordu. Kıraliçenin içine doğanları bu önseziler de teyit etmekteydi. Kılıcını yeneden kuşanmaya hazırlanan insana bunları söyleyemezdi. Bu işi Sezar yaptı:

— «Tanrılara adadığımız atlar bir süredir Rübikon ırmağının kıyısında otlamaz oldular,» dedi. «Martın on beşi bana uğur getirmeyecek. Bir gün önce de bir kuş sürüsü Pompei senatosuna bir defne dalı getirmiş. Anlatılanlar bunlar, değil mi?» Sonra da bu sözlerle güldü.

Fakat kıraliçe düşünceli durdu. O zaman Sezar işi daha kurnazca tarafından aldı:

— «Hatırlarsın tabii,» dedi, Kaldeller 'yarına kadar bekle' diyerek İskender'i Babil'e girmekten vazgeçirmek istemişlerdi. Ne diye beklemeli? İskenderiye'deki en kötü anlarda bile en ufak korku gösterdin mi sen? Gurbet havası sinirlerini bozuyor! Son akşamı senine geçireceğim, söz veriyorum.»

Ertesi gün akşam yemeğini Lepidus'un evinde yedi. Decimus Brutus da oradaydı, bildiği şeylerin sessizce tadını çıkarıyordu: Ertesi gün dünyanın hâkiminin başına gelecek olanları bilmekteydi. Sohbeti ölüm üzerine bir tartışmaya doğru yönelen, belki de o oldu. O akşam-

ki konuşmada bu konudan söz edildiğini söylemek, gelenek haline girmiştir. Sezar birkaç kâğıt imzaladı. Bunları sofradayken getirmişlerdi ona. Okurken birisinin:

— «En iyi ölüm şekli hangisi?» diye sorduğunu duydu.

— «En çabuk olanı,» diye cevap verdi, aynı zamanda da imzasını attı.

Ertesi sabah, cübbelerinin altına hançerlerini yahut kılıçlarını saklamış olan 80 kişi tir tir titriyordu. Sezar ise titremiyordu ama silâhsızdı ve kendini iyi hissetmiyordu. Calpurnia gördüğü birkaç rüyayı anlatmıştı ona, gerçekten korkunç rüyaları bunlar. Sezar'a:

— «Yanımda geçirdiğin şu son günlerde kalbimi kırma sakın,» diye çok yalvarmıştı. Decimus Brutus gelmeseydi Sezar evden çıkmıyacaktı. Oturumda muhakkak bulunsun diye, suikastçiler göndermişlerdi onu: Toplantıyı o tertiplemişti. Bir kadının rüyalarına inanıp gelmezse Senato ne derdi? Sezar hâlâ direndiği için, Plutarkhos'a göre Decimus Brutus başka bir hiyleye başvurdu. Her halde o sırada hatırandan geçmiş olan bir düşünceyi söyledi:

— «Senin yola çıkışının arifesi olan bugün, Senato, bildiğin plâna uygun olarak, bütün sınır dışı imparatorluk için kiral unvanını verecek sana,» dedi. Bu sözlerin etkisi kesin oldu, Sezar'ın tam da bam teline basmışlardı.

Onun için Sezar, kendisini tahtirevanla Senato binasına götürdükleri sırada, bir kölenin yaptıklarına dikkat etmedi. Adamcağız: «Sana bir şey söyleyeceğim,» der gibi el-kol işaretleri yapıyordu. Kalabalık arasında bulunan Artemidos adlı Yunan bilgininin kendisine verdiği mektubu da okumadı. Artemidos: «Vakit geçirmeden oku bunu,» diye rica etmişti ona. Suikast plânını izah eden ve deşil olarak birtakım adlardan da bahseden bu mektup, Sezar'ın elinde tuttuğu tek kâğıt oldu. Yunanlı filozofun gösterdiği heyecanın etkisi altında kalmış olduğu için, kâğıdı oturum bitince okumayı tasarlamıştı. Kapıda bir senatör onu çağırıyor, kulağına alçak sesle uzun uzun bir şeyler söyledi. O zaman suikastçiler işin meydana çıktığını sandılar. Birçokları kaçmak istedi. Eşirmemek istedikleri Antonius'a gelince, onu dış avluda alıkoydular.

Salonda, bir tahtı hatırlatan büyük koltuğun önüne doğru ilkin Cimberus ilerledi. Sürgünde olan kardeşinin bağışlanmasını istiyordu. Sezar cevabını sonraya bıraktı ve önemli konulara geçmek istedi. O zaman çevresini hemencecik bir kalabalık aldı, Cimberus'un istediğini yerine getirsin diye onun üzerinde basılı yapmaya başladı. Bazıları sanki sadakattenmiş gibi onu boynundan, göğsünden öptüler. Elbisesi altına gizlenmiş bir zırh bulunmadığından emin olmak istiyorlardı. Sezar âdeta hücumu uğradığını gördü. Sağ eliyle yaptığı büyük bir hareketle çevresindekileri uzaklaştırmak istedi. O zaman Tullius onu cübbesinden yakaladı. Cübbe kaydı, ince gömleğin altından göğsü meydana çıkmıştı. Kararlaştırılan işaret bu idi.

Sezar gene de:

— «Zorbalık bu yaptığınız,» diye bağırdı. Bir sığırayışta ayağa kalktı.

Appianus bundan ötesini şöyle anlatıyor:

«O zaman Casca, kılıcıyla onun boynuna vurdu. Silâh kaydı, Sezar'ın göğsünü yaraladı. Diktatör elbisesini, tutmakta olan Casca'nın elinden kurtardı, bu eli yakaladı, hasmını şiddetle kavradı. Fakat onlar dövüşürlerken başka bir suikastçı Sezar'ı boğrudan yaraladı. Casca diktatörü yüzünden yaraladı, Brutus de belinden bıçakladı.»

(Devamı gelecek sayıda)